

การพัฒนาชุดฝึกอบอรมการวางแผนเชิงกลยุทธ์ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

พันธ์วิรา จินดาธรรม^{1*} สุวดี อุปปินใจ² พูนชัย ยาวิราช² ไพโรภ รัตนชูวงศ์²

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ พัฒนาชุดฝึกอบอรมการวางแผนเชิงกลยุทธ์ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยดำเนินการวิจัยเป็น 4 ขั้นตอนคือ 1) ขั้นศึกษาองค์ประกอบของชุดฝึกอบอรมการวางแผนเชิงกลยุทธ์ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 2) ขั้นพัฒนาชุดฝึกอบอรมการวางแผนเชิงกลยุทธ์ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 3) ขั้นทดลองใช้ชุดฝึกอบอรมการวางแผนเชิงกลยุทธ์ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 4) ขั้นประเมินชุดฝึกอบอรมการวางแผนเชิงกลยุทธ์ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก กลุ่มตัวอย่างในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ (1) ผู้ทรงคุณวุฒิด้านนโยบายและแผน จำนวน 7 คน (2) วิทยากรเครือข่ายการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาและแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 5 คน (3) หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จาก 18 กลุ่มจังหวัดสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 68 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 3 กลุ่ม แบบเดี่ยว จำนวน 18 คน แบบกลุ่ม จำนวน 30 คน และแบบภาคสนาม จำนวน 20 คน เครื่องมือการวิจัยประกอบด้วย แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม ชุดฝึกอบอรม แบบทดสอบความรู้ และแบบสอบถามความคิดเห็น การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เนื้อหา ส่วนข้อมูลเชิงปริมาณหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย พบว่า ชุดฝึกอบอรมการวางแผนเชิงกลยุทธ์ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กประกอบด้วย 1) ชื่อเรื่อง 2) วัตถุประสงค์ 3) สารสำคัญ 4) กิจกรรม 5) สื่อ 6) ประเมิน และ 7) ภาคผนวก 2. ชุดฝึกอบอรมการวางแผนเชิงกลยุทธ์ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ประกอบด้วย คู่มือการใช้ชุดฝึกอบอรม และชุดฝึกอบอรม 8 ชุด ดังนี้ 1) การเตรียมตัวทำแผน 2) การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม 3) การสร้างวิสัยทัศน์ 4) การกำหนดกลยุทธ์ 5) การนำกลยุทธ์ไปสู่การปฏิบัติ 6) การวางแผนงบประมาณ 7) การจัดทำรายละเอียดของแผน และ 8) การควบคุมและประเมินผล

คำสำคัญ : ชุดฝึกอบอรมการวางแผนเชิงกลยุทธ์ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

¹ หลักสูตรครุศาสตร์ศึกษบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย จังหวัดเชียงราย

² อาจารย์สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย จังหวัดเชียงราย

* ผู้นิพนธ์หลัก e-mail: punwira.jin@crru.ac.th

DEVELOPMENT OF STRATEGIC PLANNING TRAINING KIT FOR CHILD DEVELOPMENT CENTER

Punwira Jindatham^{1*} Suwadee Ouppinjai² Phoonchai Yawirach² Pairop Yawirach²**Abstract**

This research aims to: Develop the Strategic Planning Training Package (SPTP) of the Child Development Center (CDC). The research was conducted in 4 steps: 1) study the components of the SPTP of the CDC; 2) Develop the SPTP of the CDC; 3) 4) Evaluate the SPTP of the CDC. Samples for research included: (1) 7 experts on the policy and plan (2) 5 network lecturers of the education Development plan and local development plan of local government organization (3) head of the CDC of 18 provincial groups under the Jurisdiction local administrative of 68 people which devised in to three types of groups as individual of 18, group of 30 and field practice of 20 people. Research tools include: Group discussion notes, training sets, test and questionnaire. Qualitative data analysis used content analysis and quantitative data were percentages, mean, standard deviation

The research findings were as follows: 1. The components of the SPTP of the CDC consisted of: 1) title, 2) objectives, 3) essence, 4) activity, 5) media, 6) evaluation, and 7) Strategic Planning Training for the Child Development Center consists of a training manual. And 8 training kits as follows: 1) preparation of the plan 2) analysis of the environment 3) creating a vision 4) Strategic Planning 5) Strategic Implementation 6) Budget Planning 7) Preparation of the plan and 8) Control and evaluation.

Keywords : Strategic Planning Training Package, Child Development Center

¹ Doctor of Education Program in Educational Administration, ChiangRai Rajabhat University

² Department of Educational Administration, Faculty of Education, ChiangRai Rajabhat University

* Corresponding author, e-mail: punwira.jin@cru.ac.th

บทนำ

ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 4 มาตรา “การศึกษา” หมายความว่า กระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคมโดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้ขึ้นเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคม การเรียนรู้และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต มาตรา 18 การจัดการศึกษาปฐมวัยและการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้จัดในสถานศึกษา ดังต่อไปนี้ (1) สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ได้แก่ ศูนย์เด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนเกณฑ์ของสถาบันศาสนา ศูนย์บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของเด็กพิการและเด็กซึ่งมีความต้องการพิเศษ หรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยที่เรียกชื่ออย่างอื่น ดังนั้นศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จึงเป็นสถานศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 47 ให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพ และมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ ประกอบด้วย ระบบการประกันคุณภาพภายใน และระบบการประกันคุณภาพภายนอก

กระทรวงมหาดไทย มีหนังสือด่วนที่สุด ที่ มท 0893.3/ว1316 ลงวันที่ 4 มีนาคม 2559 เรื่อง แนวทางและหลักเกณฑ์การจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งกำหนดแนวทาง ขั้นตอนในการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาไว้ 4 ฉบับ ได้แก่ แผนยุทธศาสตร์การพัฒนการศึกษา แผนพัฒนาการศึกษาสามปี แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ แผนปฏิบัติการประจำปีการศึกษา ต่อมากระทรวงมหาดไทย มีหนังสือด่วนที่สุด ที่ มท 0816.2/ ว6056 ลงวันที่ 20 ตุลาคม 2559 เรื่อง ชักซ้อมแนวทางการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาสี่ปี (พ.ศ.2561-2564) ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและสถานศึกษาในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นปรับเปลี่ยนจากแผนยุทธศาสตร์การพัฒนการศึกษา และแผนพัฒนาการศึกษาสามปี เป็น “แผนพัฒนาการศึกษาสี่ปี”

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น มีการจัดฝึกอบรมมาตลอดทุกปี เช่น ล่าสุดตามหนังสือ มท 0816.2/ ว328 ลงวันที่ 10 กุมภาพันธ์ 2560 โครงการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการพัฒนาศักยภาพการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและสถานศึกษาในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 18 รุ่น ๆ ละประมาณ 400 คน ก็มีผู้แจ้งความประสงค์ไปอบรมเต็มทุกรุ่นแล้ว รุ่น ๆ ละ 400 คน รวม 7,200 คน ทั่วประเทศที่ได้รับการอบรมในปีงบประมาณ 2560 ใช้เวลาอบรม 3 วัน ค่าลงทะเบียนคนละ 2,650 บาท ระหว่างเดือน มีนาคม 2560 – เดือนกันยายน 2560 ณ โรงแรมอเล็กซานเดอร์ ถนนรามคำแหง แขวงหัวหมาก เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร

ตามบัญชีรายละเอียดการจัดสรรงบประมาณ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 มีข้าราชการ/พนักงานครู ตำแหน่ง ครูผู้ดูแลเด็ก และพนักงานจ้าง ตำแหน่ง ผช.หน.ศพด. ผช.ครู ผดด. และ ผดต. ทั่วประเทศ (เฉพาะที่รับเงินเดือนจากกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นเท่านั้น) มีจำนวนทั้งหมด 52,176 คน (ยังไม่รวมคนที่รับเงินเดือนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น(อบต./เทศบาล) จากข้อมูลดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าข้าราชการ/พนักงานครู ตำแหน่ง ครูผู้ดูแลเด็ก ครู หรือรักษาการหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และพนักงานจ้าง ตำแหน่ง ผู้ช่วยหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก และผู้ดูแลเด็ก ทั่วประเทศ จำนวน 52,176 คน ได้ไปอบรมจำนวน 7,200 คน คิดเป็นร้อยละ 13 เท่านั้น

จากความเป็นมาและความสำคัญที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะพัฒนาชุดฝึกอบรมการวางแผนเชิงกลยุทธ์ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขึ้น ที่ประหยัดค่าใช้จ่าย หมดปัญหาในการเดินทางไปร่วมอบรม ไม่ต้องทิ้งเด็กเพื่อไปร่วมฝึกอบรม เป็นอีกทางเลือกสำหรับผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หัวหน้าศูนย์ ครู ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก และผู้ดูแลเด็ก ทั่วประเทศของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้นำชุดฝึกอบรมไปศึกษาด้วยตนเอง ในช่วงเวลา

ว่าง หรือหน่วยงานต้นสังกัด(อบต./เทศบาล) อาจนำไปใช้ในการจัดฝึกอบรมให้กับบุคลากรในสังกัด ทั้งแบบมีวิทยากรหรือไม่มีวิทยากรก็ได้ เพื่อให้การจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีคุณภาพรองรับการประกันคุณภาพการศึกษา รองรับระเบียบรายได้สถานศึกษาฯ มีแผนกลยุทธ์สำหรับใช้บริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้ตรงตามปัญหาหรือความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสืบไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาชุดฝึกอบรมการวางแผนเชิงกลยุทธ์ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ดำเนินการเป็น 4 ขั้นตอนดังนี้

1) ขั้นศึกษาองค์ประกอบของชุดฝึกอบรมการวางแผนเชิงกลยุทธ์ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผู้วิจัยใช้ศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องนำมาวิเคราะห์ สังเคราะห์ หาองค์ประกอบของชุดฝึกอบรมการวางแผนเชิงกลยุทธ์ และการประชุมสนทนากลุ่มโดยอิงผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อตรวจสอบความครอบคลุมและเหมาะสมของเนื้อหาองค์ประกอบของ ชุดฝึกอบรม จำนวน 7 คน และทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ การวิเคราะห์เนื้อหา แล้วสรุปเป็นความเรียง ทำเป็นร่างต้นแบบ

2) ขั้นพัฒนาชุดฝึกอบรมการวางแผนเชิงกลยุทธ์ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ใช้ส่งแบบสอบถามให้วิทยากรเครือข่ายการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาและแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 5 คน

3) ขั้นทดลองใช้ชุดฝึกอบรมการวางแผนเชิงกลยุทธ์ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

4) ขั้นประเมินชุดฝึกอบรมการวางแผนเชิงกลยุทธ์ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล และ การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จากศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 19,842 (แหล่งข้อมูล: กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ที่ มท 0816.4/ว405 ลงวันที่ 22 กุมภาพันธ์ 2560)

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

1.2.1 กลุ่มที่ใช้สำหรับหาความเหมาะสมของชุดฝึกอบรม มีขั้นตอนการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง ดังนี้ 1) ศึกษาจากทำเนียบเครือข่ายการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาและแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รุ่นที่ 1 กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย ในเว็บไซต์ของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น แบ่งเป็น 5 ภาค ประกอบด้วย 1)ภาคเหนือ 2) ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 3) ภาคกลาง 4)ภาคตะวันออก และ 5) ภาคใต้ 2) ผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างมาภาคละ 1 คน จำนวน 5 คน

1.2.2 กลุ่มที่ใช้เพื่อทดลองและประเมินชุดฝึกอบรมการวางแผนเชิงกลยุทธ์ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีวิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างดังนี้

1) สุ่มกลุ่มตัวอย่างเพื่อทดลองใช้ชุดฝึกอบรมแบบเดี่ยว ใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบง่าย ได้หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจาก 18 จังหวัด จำนวน 18 คน (นนทบุรี ชัยนาท สมุทรปราการ นครปฐม เพชรบุรี นครศรีธรรมราช พังงา ยะลา ชลบุรี อุดรธานี สกลนคร ร้อยเอ็ด อุบลราชธานี ชัยภูมิ เชียงใหม่ พะเยา สุโขทัย และพิจิตร)

2) สุ่มกลุ่มตัวอย่างเพื่อทดลองใช้ชุดฝึกอบรมแบบกลุ่ม ใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบง่ายได้ หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจาก 18 จังหวัด จำนวน 30 คน (พระนครศรีอยุธยา ลพบุรีระยองฉะเชิงเทรา สุพรรณบุรี ประจวบคีรีขันธ์ สุราษฎร์ธานี ตรัง สงขลา จันทบุรี หนองบัวลำภู มุกดาหาร ขอนแก่น ศรีสะเกษ สุรินทร์ ลำปาง น่าน พิชณุโลก และกำแพงเพชร)

3) สุ่มกลุ่มตัวอย่างเพื่อทดลองใช้ชุดฝึกอบรมแบบภาคสนาม ใช้วิธีการสุ่มแบบบังเอิญ โดยประชาสัมพันธ์การจัดอบรมทดลองใช้ชุดฝึกอบรมการวางแผนเชิงกลยุทธ์ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ ที่ โรงแรมวีเทรอนอินเตอร์เนชั่นแนลเฮาส์ จำกัด ถ.เดชะตุงคะ แขวงสีกัน เขตดอนเมือง กรุงเทพฯ วันที่ 18 พฤศจิกายน 2560 มีผู้สมัครใจมาทดลองใช้ชุดฝึกอบรมแบบภาคสนาม จำนวน 20 คน จาก 4 ภูมิภาคเหนือ กลาง อีสาน ได้ (ชัยภูมิ ลำพูน พังงา พิจิตร นครราชสีมา อุดร นนทบุรี อำนาจเจริญ สมุทรปราการ เชียงใหม่)

4) สุ่มกลุ่มตัวอย่างเพื่อประเมินชุดฝึกอบรม จำนวนประชากร หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จากศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทั่วประเทศ จำนวน 19,842 แห่ง ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 392 คน ตามตารางของทาโร ยามาเน่ ที่ความเชื่อมั่น 95 %

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เก็บรวบรวมข้อมูล แบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอน โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. การศึกษาองค์ประกอบของชุดฝึกอบรมการวางแผนเชิงกลยุทธ์ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีขั้นตอนดำเนินงาน คือ

1.1 การติดต่อประสานผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 คน เพื่อขอความอนุเคราะห์เบื้องต้นโดยใช้โทรศัพท์ จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ และไปพบด้วยตนเองในเดือน เมษายน 2560

1.2 ดำเนินการขอหนังสือแต่งตั้งผู้เชี่ยวชาญ จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ในเดือน พฤษภาคม 2560

1.3 จัดการประชุมเพื่อดำเนินการด้วยเทคนิคการสนทนากลุ่ม เพื่อเก็บข้อมูลองค์ประกอบของชุดฝึกอบรม เพื่อยกร่างชุดฝึกอบรมการวางแผนเชิงกลยุทธ์ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในวันที่ 18 มิถุนายน 2560 ห้องประชุมบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

2. การพัฒนาชุดฝึกอบรมการวางแผนเชิงกลยุทธ์ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีขั้นตอนดำเนินงาน คือ
ส่งแบบสอบถามสำหรับการตรวจสอบประสิทธิภาพของชุดฝึกอบรมการวางแผนเชิงกลยุทธ์ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ไปยังผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน (เครือข่ายการจัดการศึกษาและการพัฒนาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รุ่นที่ 1 กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย) ผ่านทางไปรษณีย์ จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ และนำส่งด้วยตนเอง ในเดือน สิงหาคม 2560.2 รับประทานแบบสอบถามคืนจากผู้เชี่ยวชาญ ผ่านทางไปรษณีย์ จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ และนำส่งด้วยตนเอง ในเดือน สิงหาคม 2560

3. การทดลองใช้ชุดฝึกอบรมการวางแผนเชิงกลยุทธ์ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีขั้นตอนดำเนินงาน คือ

3.1 ส่งแบบทดสอบความรู้ก่อนการใช้ชุดฝึกอบรมผ่านกูเกิ้ลฟอร์มให้กับกลุ่มตัวอย่าง

3.2 รวบรวมผลการทดสอบความรู้ก่อนการใช้ชุดฝึกอบรมในกูเกิ้ลฟอร์ม

3.3 ส่งชุดฝึกอบรมการวางแผนเชิงกลยุทธ์ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ให้กับกลุ่มตัวอย่าง ที่เป็นหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 18 คน ทดลองใช้แบบเดี่ยว ผ่านการแชร์ลิงค์ไฟล์งานทางกูเกิ้ลไดรฟ์ ในเดือน กันยายน 2560

3.4 ส่งชุดฝึกอบรมการวางแผนเชิงกลยุทธ์ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ให้กับกลุ่มตัวอย่าง ที่เป็นหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 30 คน ทดลองใช้แบบกลุ่ม ผ่านกลุ่มไลน์ ชื่อกลุ่ม ฝึกอบรม ในเดือน ตุลาคม 2560

3.5 ประสานสถานที่จัดฝึกอบรม โรงแรมวีเทรอนอินเตอร์เนชั่นแนลเฮาส์ จำกัด ถ.เดชะตุงคะ แขวงสีกัน เขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร และประชาสัมพันธ์การจัดอบรมทดลองใช้ชุดฝึกอบรมแบบภาคสนามไปยังหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กผ่านกลุ่มไลน์ เพื่อนครุ ศพด. 4 ภาค

3.6 ดำเนินการจัดอบรมทดลองใช้ชุดฝึกอบรมการวางแผนเชิงกลยุทธ์ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก กับ กลุ่มตัวอย่าง ที่เป็นหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 20 คน ทดลองใช้ชุดฝึกอบรม แบบภาคสนาม ในวันที่ 18 พฤศจิกายน 2560 (เวลา 08.30-15.30 น.)

3.7 เก็บรวบรวม ผลการทดสอบความรู้หลังการใช้ชุดฝึกอบรม

4. การประเมินชุดฝึกอบรมการวางแผนเชิงกลยุทธ์ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีขั้นตอนดำเนินงาน คือ ส่งแบบสอบถามความคิดเห็นต่อชุดฝึกอบรมการวางแผนเชิงกลยุทธ์ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ไปยังกลุ่มตัวอย่าง ผ่านทางกูเกิ้ลฟอร์ม ที่แชร์ลิงค์ผ่านกลุ่มไลน์ และสรุปผลในเดือน กุมภาพันธ์

ผลการวิจัย

ผลการพัฒนาชุดฝึกอบรมการวางแผนเชิงกลยุทธ์ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามขั้นตอน 4 ขั้นตอน ที่ระบุไว้สามารถอธิบายได้ดังนี้

1. องค์ประกอบของชุดฝึกอบรมการวางแผนเชิงกลยุทธ์ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ประกอบด้วย 1.1 ชื่อเรื่อง 1.2 วัตถุประสงค์ 1.3 สารสำคัญ 1.4 กิจกรรม 1.5 สื่อ 1.6 ประเมิน 1.7.ภาคผนวก (ใบงาน/เอกสาร)

2. ชุดฝึกอบรมการวางแผนเชิงกลยุทธ์ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ประกอบด้วย คู่มือ การใช้ชุดฝึกอบรม และชุดฝึกอบรม 8 ชุด ดังนี้ 1)การเตรียมตัวหาแผน 2)การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม 3)การสร้างวิสัยทัศน์ 4)การกำหนดกลยุทธ์ 5)การนำกลยุทธ์ไปสู่การปฏิบัติ 6)การวางแผนงบประมาณ 7)การจัดทำรายละเอียดของแผน และ8) การควบคุมและประเมินผล ผลการสอบถามความเหมาะสมของชุดฝึกอบรมโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่า ส่วนประกอบต่างๆ ในชุดฝึกอบรมมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุดทุกส่วนประกอบ เป็นไปได้ตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ คือ ชุดฝึกอบรมการวางแผนเชิงกลยุทธ์ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีความเหมาะสมที่จะนำไปใช้

3. ผลการทดลองใช้ชุดฝึกอบรมการวางแผนเชิงกลยุทธ์ของศูนย์พัฒนาเด็ก ตามกลุ่มตัวอย่าง 3 กลุ่ม ที่ระบุไว้สามารถอธิบายได้ดังนี้

3.1 ในการทดลองใช้ชุดฝึกอบรม แบบเดี่ยว ผลการศึกษา พบว่า ผู้ใช้ชุดฝึกอบรม มีคะแนนประสิทธิภาพของการใช้ชุดฝึกอบรม แบบเดี่ยว ในแต่ละเรื่อง คิดเป็นร้อยละ 80.19 และ คะแนนประสิทธิภาพของผลลัพธ์ที่วัดได้จากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์หลังใช้ชุดฝึกอบรม คิดเป็นร้อยละ 80.76 เป็นไปตามที่เกณฑ์ที่กำหนด

3.2 ในการทดลองใช้ชุดฝึกอบรม แบบกลุ่ม ผ่านกลุ่มไลน์ (Line) พบว่า มีคะแนนประสิทธิภาพของการวางแผนเชิงกลยุทธ์ที่วัดได้จากการประเมินผลการปฏิบัติกิจกรรมตามใบงานในแต่ละเรื่อง คิดเป็นร้อยละ 81.67 และคะแนนประสิทธิภาพของผลลัพธ์ที่วัดได้จากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์หลังการใช้ชุดฝึกอบรม คิดเป็นร้อยละ 80.82 เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด

3.3 ในการทดลองใช้ชุดฝึกอบรมแบบภาคสนาม โดยใช้ชุดฝึกอบรมการวางแผนกลยุทธ์ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก พบว่ามีคะแนนประสิทธิภาพของการวางแผนเชิงกลยุทธ์ที่วัดได้จากการประเมินผลการปฏิบัติกิจกรรมตามชุดฝึกอบรมอบรมในแต่ละเรื่อง คิดเป็นร้อยละ 81.48 และคะแนนประสิทธิภาพของผลลัพธ์ที่วัดได้จากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์หลังการใช้ชุดฝึกอบรม คิดเป็นร้อยละ 84.15 เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด

ผลการทดลองใช้ชุดฝึกอบรมการวางแผนเชิงกลยุทธ์ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ทั้ง 3 ครั้งมีประสิทธิภาพเป็นไปตามเกณฑ์ 80/80 ตรงตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

4. ผลการประเมินชุดฝึกอบรมการวางแผนเชิงกลยุทธ์ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจากหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก (n = 392) พบว่า หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กประเมินชุดฝึกอบรมการวางแผนเชิงกลยุทธ์ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในภาพรวมระดับมาก เมื่อพิจารณารายละเอียด พบว่า หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กประเมินในระดับมากที่สุด จำนวน 3 ประเด็น คือ ด้านความรู้ที่ผู้ใช้ชุดฝึกอบรมจะนำไปใช้ประโยชน์ เท่ากับ 4.80 ด้านกิจกรรมของชุดฝึกอบรมมากที่สุด เท่ากับ 4.67 และด้านเนื้อหาของชุดฝึกอบรมเท่ากับ 4.52

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัยการพัฒนาชุดฝึกอบรมการวางแผนเชิงกลยุทธ์ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีวัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบของชุดฝึกอบรมการวางแผนเชิงกลยุทธ์ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
2. เพื่อพัฒนาชุดฝึกอบรมการวางแผนเชิงกลยุทธ์ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
3. เพื่อทดลองใช้ชุดฝึกอบรมการวางแผนเชิงกลยุทธ์ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
4. เพื่อประเมินชุดฝึกอบรมการวางแผนเชิงกลยุทธ์ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะ สำหรับผู้ที่จะนำชุดฝึกอบรมไปใช้จัดอบรมควรมีการฝึกอบรมการใช้งานโปรแกรมคอมพิวเตอร์พื้นฐานให้กับผู้อบรมก่อนการใช้ชุดฝึกอบรม เช่น โปรแกรม Excel แอปพลิเคชัน Line การใช้งาน Gmail การโหลดไฟล์งานจากกูเกิ้ลไดรฟ์ การสแกนคิวอาร์โค้ดเพื่อโหลดไฟล์งานเอกสารต่างๆ การโหลดงานผ่านลิงค์ที่แชร์ผ่านกูเกิ้ลไดรฟ์ เป็นต้น จากผลการวิจัยพบว่า ผู้ทดลองใช้ชุดฝึกอบรมบางคนยังใช้งานโปรแกรมคอมพิวเตอร์พื้นฐานที่กล่าวมาไม่เป็น กลายเป็นอุปสรรคในการใช้ชุดฝึกอบรม กับผู้ทดลองใช้ชุดฝึกอบรม

ดังนั้นหากบุคคลหรือหน่วยงานใด สนใจจะนำชุดฝึกอบรมการวางแผนเชิงกลยุทธ์ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กไปใช้ อาจเพิ่มเติมชุดฝึกอบรมการใช้เครื่องมือ/สื่อเทคโนโลยี ที่เกี่ยวข้องต้องใช้ในการทำชุดฝึกอบรมก่อนก็จะดี และช่องทางการอบรมออนไลน์ผ่านแอปพลิเคชัน Line น่าจะเป็นอีกช่องทางหนึ่งที่ดีมาก เพราะผู้อบรมกับผู้จัดหรือวิทยากร สามารถสื่อสาร สอบถาม แลกเปลี่ยนกันเองระหว่างผู้ใช้ชุดฝึกอบรมกันได้ แต่ควรมีการนัดหมาย วันเวลาที่ชัดเจนล่วงหน้า เตรียมความพร้อมของตนเองทั้งผู้จัดอบรมหรือวิทยากร และผู้อบรมในเรื่องสัญญาณอินเทอร์เน็ตให้ดีด้วย เพราะหากสัญญาณขัดข้องก็ทำให้การใช้ชุดฝึกอบรมไม่ประสบผลสำเร็จ

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยนี้สำเร็จด้วยดี ผู้วิจัยใคร่ขอกราบขอบพระคุณครอบครัว เครือข่ายครูศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก คณะกรรมการประสานงานการจัดการศึกษาท้องถิ่น วิทยากรเครือข่ายการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาและแผนพัฒนาท้องถิ่นของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น บุรพคณาจารย์ที่เคยสั่งสอนอบรมให้ความรู้แก่ผู้วิจัย และขอบคุณคณาจารย์สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ และผู้บริหารมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงรายทุกท่าน ที่ช่วยเป็นที่ปรึกษาและให้กำลังใจในการทำงานต่าง ๆ ให้สำเร็จลุล่วงด้วยดี

เอกสารอ้างอิง

- นิพนธ์ ศุขปรีดี. (2537). **ชุดฝึกอบรม ในประมวลสาระชุดวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการฝึกอบรม**. นนทบุรี : สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย สุโขทัยธรรมมาธิราช.
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2537). **ชุดวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการฝึกอบรม**. นนทบุรี : สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
- รัตน บัวสนธ์. (2556). **การวิจัยเชิงคุณภาพทางการศึกษา**. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ แห่ง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุวรรณ พินตานนท์. (2557). **เอกสารประกอบการอบรม คู่มือการบริหารรายได้ของสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
- สำนักประสานและพัฒนาการจัดการศึกษาท้องถิ่น. (2558). **การจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น**. กรุงเทพฯ: กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย.
- ประเวศ เวชชะ. (2559). **เอกสารประกอบการสอนวิทยาการวิจัยทางการศึกษา**. (พิมพ์ครั้งที่ 3). เชียงราย: สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- อนันต์ พันนึก (2554). **การวิจัยและการพัฒนาโปรแกรมสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน**. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- นันทวัฒน์ ภัทรกรนันท์. (2555). **การพัฒนาชุดฝึกอบรมโดยการใช้กระบวนการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะสำหรับอาสาสมัคร**. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาผู้ใหญ่, มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีนครินทรวิโรฒ
- ทวีวัฒน์ วัฒนกุลเจริญ (2555). **การพัฒนาชุดฝึกอบรมทางไกล เรื่อง เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่ใช้ในการศึกษาทางไกล**. วิทยานิพนธ์ทุนอุดหนุนการวิจัยจากงบประมาณแผ่นดิน (โครงการบริการวิชาการแก่สังคม), มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
- อัจฉรา หล่อตระกูล (2557). **การพัฒนาสมรรถนะพนักงานมหาวิทยาลัยของรัฐ**. วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
- สิทธิพร กุลนาญ (2557). **แนวทางการพัฒนาบุคลากรศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอพาน จังหวัดเชียงราย**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
- ชุติมา สัจจนันท์. (2557). **การพัฒนาชุดฝึกอบรมการรู้สารสนเทศเพื่อการศึกษาทางไกล: ความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชกับมหาวิทยาลัยเปิดประเทศญี่ปุ่น**. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

ไธพัตย์ สุนทรวิภาต (2558). ยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนชายขอบจังหวัด
เชียงราย.วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาการศึกษาและการพัฒนาสังคม, มหาวิทยาลัยราช
ภัฏเชียงราย